

Javaslat a

**"A genetika szülőföldje"
„[nemzeti érték megnevezése]”
[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

..... Prof. Dr. Szabó István (név)

..... (aláírás)

.....Keszthely, 2014. december 15....település, dátum)

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

...Dr. Szabó István.....

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Dr. Szabó István egyetemi tanár

Levelezési cím: 8360 Keszthely Schwarz D. u. 15.....

Telefonszám: 30 9167170.....

E-mail cím: kalmos@t-online.hu.....

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

...A genetika szülőföldje.....

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

<u>agrár- és élelmiszer gazdaság</u>	egészség és életmód	épített környezet
<u>ipari és műszaki megoldások</u>	<u>kulturális örökség</u>	sport
<u>természeti környezet</u>	turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

Keszthely, Simaság, Kőszeg, Kőszegpaty – Zala, Vas és részben Somogy megye

.....

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési tájegységi megyei külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Az utóbbi évtizedek tudománytörténeti kutatásai derítették ki, hogy Mendel genetikai kutatásainak előzménye a felsőségi (ma Simaság) születésű, és keszthelyi nevelkedésű Festetics Imre saját vasi, zalai és somogyi birtokán végzett céltudatos juhtenyésztő munkája. Festetics Imre (1764-1847) a Georgikont alapító Festetics György testvéröccse és Festetics László, Széchenyi István nagybátyja volt. Gregor Mendelt fél évszázaddal megelőzve használta a tekintélyes európai folyóirat (Die Ökonomische Neuigkeiten und Verhandlungen, Brünn, 1819) hasábjain a „természet genetikai törvényei” kifejezést először a világon biológiai értelemben, és megfogalmazta azoknak az öröklődési szabályoknak meghatározó részét, amelyeket a 20. században Mendel-törvények néven ismert meg a világ. Festetics Imrét Darwin, illetve a korszerű örökléstan és származástan egyik előfutárának is tartják, mert ő fogalmazza meg először az öröklődés, a kiválogatás (mutáció – szelekció) és (mai értelemben) az evolúció egységét.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Pannon Agrártudományi Egyetem keszthelyi kara 1997-ben (alapításának bicentenáriumán) Kőszegen és Kőszegpatyon emléktáblákat állított Festetics Imre tiszteletére, és megkoszorúzta korábbi emléktábláját a simasági Festetics szülőház falán és a kőszegpatyi síremlékét. A Pannon Egyetem Georgikon Kara 2009-ben Darwin – Festetics nemzetközi szakülést rendezett, a 2014. évi 56. Georgikon Napok tudományos rendezvényét Festetics Imre tiszteletére rendezte, Festetics Imre Bioinnovációs Központot létesített. Utóbbiak kapcsolódnak az MTA tudomány ünnepe Festetics Imre megemlékezéséhez. A Bakonyerdő Zrt. Keszthelyen Festetics Imre Állatparkot létesített. A Georgikon Majormúzeum állattenyésztési kiállítása bemutatja nemesítési és gyapjúminősítési jelentőségét.

Festetics Imre korszakalkotó felfedezését külföldi kutatások derítették fel és hitelesítették (brünni Mendel múzeum, Y. Orel igazgató), a genetikának a világon legjelentősebb szakkönyvében szerepel, külföldi szak- és tankönyvek értelmezik. Hazai ismertté tétele 1998-ban kezdődött el, s

ma már felsőoktatási tankönyvek tényadata, illetve számos tanulmány szerzője értékeli Festetics Imre munkásságának jelentőségét az állattenyésztésben, a genetikában és a humán genetikában. Nem kétséges, hogy magunknak érezzük ezt a világgraszoló felfedezést, valamint a gazdasági és szellemi környezetet, amelynek a keszthelyi Festetics család birtoka és könyvtára meghatározó részese volt.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Orel V (1989): Genetic laws published in Brno in 1819. Proceedings of the Greenwood Genetic Center, Greenwood (South Carolina) 8: 81–82.

Szabó T. A., Pozsik L. (1989): I. A magyar genetikai első tudományos emléke. II. Festetics Imre (1819), a beltenyésztésről (A természet genetikai törvényei). In: Tudomány. 12: 45–47.;

Szabó T.A., Pozsik L., (1990): A magyar genetikai születése: Festetics Imre (1764-1847) elgondolásai a beltenyésztésről és a természet genetikai törvényeiről 1819-ben (Brünn - Brno). Természet Világa, 121. Évf., 2: 50-60

Kurucz Gy. (1996): Festetics Imre. A Festetics család története 1848-ig. In:Fülöp É. M. (szerk. 1996): Georgikon 2000. I. Emlékkönyv a Georgikon alapításának 200. évfordulójára. 79–84. old.

Orel Y, Wood R (1998): Empirical genetic laws published in Brno before Mendel was born. J Hered 89: 79–82. doi: 10.1093/jhered/89.1.79

George P. Redei (2008): Encyclopedia Of Genetics, Genomics, And Proteomics. ebook, 2201 pages. Published January 1st 2008 by Springer

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

<http://binet-biotar.vein.hu/genetics.html>.....

<http://www.georgikon.hu/tanszekek/novtud/english/history.html>.....

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
videotorium.hu/hu/recordings/details/2698,A_genetika_szulofoldjen
www.kaleidoscopehistory.hu/download.php?cikkid=42.....

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Szabó T. Attila, *Prof.habil.r., DSc.biol.*
BioDatLab Balatonfüred, Bartók Béla u. 13/II.6.
+36-20-333-9660, biodatlab.balatonfured@gmail.com

TámogatásFestImr141216szta

Címzett:

Prof. Dr. SZABÓ István
Keszthely

Tisztelt Professor Úr!

A 114/2013. (IV. 16.) Kormányrendelet alapján készített **javaslatát a "A genetika szülőföldje" keszthelyi és általában pannóniai nemzeti értékeknek a magyarság értéktárba történő felvételéhez messzemenően támogatom.**

A Keszthelyi Georgikon megalakulásához is kapcsolódnak azok a szellemi és tárgyi értékek (tudományos felismerések, gyakorlati megvalósítások, tudományos közlemények, birtokok és ezekhez kapcsolódó dokumentumok, épületek, könyvtárak, festmények stb.), melyek Brünnben 1819-ben kaput nyitottak elsősorban Gregor Mendel tanárai, majd az 1860-as években G. Mendel a "genetika atyja", illetőleg az 1900-as években elsősorban Bécsben és Grácban Mendel újrafelfedezői számára a modern tudomány motorjának tekinthető örökléstan és származástan kialakulása felé.

Ez a Földünkön viszonylag kis – Keszthely-Kőszeg-Bécs-Brünn közötti – területe tekinthető a Genetika Szülőföldjének és az ebből magyar nyelvterületre eső szellemi és tárgyi emlékek egyetemes jelentőségű nemzeti értékek, melyek feltétlen megérdemlik a Magyarság Értéktárába történő felvételt.

A felvételnek különös időszerűséget ad az, hogy a 2014-es esztendőben ünnepeltük Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémián a "**Természet Genetikai Törvényeit**" az egyetemes tudományban elsőként megfogalmazó, a **GENETIKA** tudományági önállóságát a világon elsőször felismerő Festetics Imre (1764-1847) születésének 250., illetőleg a törvények újrafelfedezésének 25. évfordulóját. Az is figyelmet érdemel, hogy 2019-ben lesz a "**Genetikai Törvények**", és ebből adódóan a genetika születésének is a 200. évfordulója.

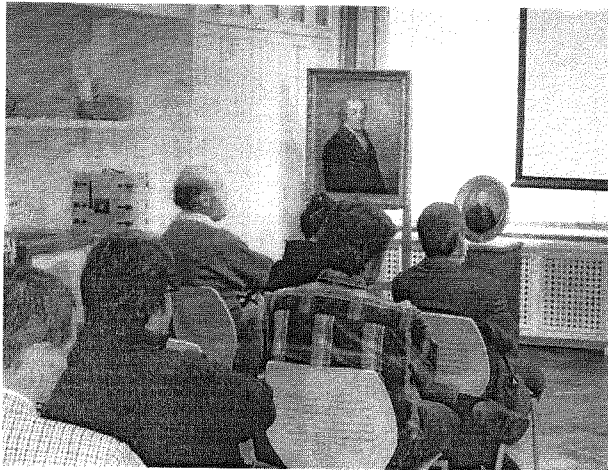
Megjegyzendő, hogy az évfordulók kapcsán 2014-ben számos, részben nemzetközi jellegű megemlékezés volt Szombathelytől Debrecenig, de mindenekelőtt a **Genetika Szülőföldjén**, Keszthelyen, Kőszegen, Kőszegpatyon, Simaságon és Szombathelyen.

Sikeres javaslatot és – alkalomhoz illően – a Javaslat Minden Érintettjének eredményes új esztendőt kíván, nagyrabecsüléssel,

Balatonfüred, 2014. 12.16..

Szabó T. Attila
Prof.univ.habil.r., DSc.biol.
BioDatLab, Balatonfüred

„A genetika szülőföldjén”

